

HOGER ONDERWIJS (1)

Universiteiten zitten klem, meer of juist geen Engelstalig onderwijs lost dat niet op

De keuze tussen de twee extremen, ofwel een louter Nederlandstalige opleiding, ofwel overlevering aan grillige internationale groei, is een valse tegenstelling. De forse groei van de aanmeldingen vraagt om meer dan een numerus fixus.

Vorige week heropende de Universiteit van Amsterdam de discussie over internationalisering in het hoger onderwijs. De voorzitter van het College van Bestuur, Geert ten Dam, vroeg om instrumenten om de instroom van internationale studenten beheersbaar te houden via een plafond ('numerus fixus') voor studenten in de Engelstalige lijn ('track') van een opleiding.

Deze fixus zou niet gelden voor de Nederlandstalige lijn van diezelfde opleiding, om de toegankelijkheid van het hoger onderwijs voor Nederlandstalige studenten te waarborgen. De huidige wetgeving laat weliswaar een fixus op de gehele opleiding toe, maar niet op verschillende taallijnen binnen die opleiding. En dat leidt tot problemen bij tweetalige opleidingen als de onze.

Bij het Vragenuurtje wekten enkele Kamerleden de suggestie dat er slechts twee opties zouden bestaan. De ene optie is om weer uitsluitend Nederlandstalig onderwijs te verzorgen. Universiteiten zouden de ongeremde groei over zichzelf hebben afgeroepen en kunnen dit zelf ook weer ongedaan maken.

Het alternatief luidt dat universiteiten zichzelf overleveren aan internationalisering en zich dan maar moeten aanpassen aan ongeremde groei. Minister en Kamerleden stelden nog dat de universiteiten voortaan minder actief moeten werven in het buitenland (dat doen we al jaren niet meer) of een generieke numerus fixus moeten instellen (dat doen we nu bij politicologie noodgedwongen - en bij psychologie al jaren).

De keuze tussen ongebreidelde internationalisering of afschaffen van Engelstalig onderwijs is echter een valse tegenstelling. Elk van deze opties gooit het kind met het badwater weg. Bovendien is de tegenstelling tussen Nederlandstalig en Engelstalig onjuist: onze opleiding biedt beide lijnen aan. De vraag is hoe we de balans tussen de twee kunnen bewaren.

Het aanbieden van uitsluitend Nederlandstalige opleidingen sluit niet aan bij de internationalisering van de samenleving. Bovendien staat het haaks op de wens van veel Nederlandse studenten die nu al actief kiezen voor een Engelstalige opleiding. Daar komt nog bij dat Engels de lingua franca van de wetenschap is, en daarmee van veel boeken, van onderzoeksartikelen en van internationale én nationale staf.

Internationalisering stimuleert het wetenschappelijk onderzoek en de academi-

Studenten worden tijdens de Intreeweek aan de Universiteit van Amsterdam verwelkomd met een barbecue. Foto ANP

Tom van der Meer is hoogleraar en afdelingsvoorzitter politicologie aan de UvA.

Armen Hakhverdian is universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur BA van de Afdeling Politicologie aan de UvA.

sche vorming van studenten. Er zijn, kortom, goede inhoudelijke redenen om de studenten naast een Nederlandstalige opleiding ook Engelstalig onderwijs aan te bieden.

Die redenen worden onderschreven in het jongste Bestuursakkoord tussen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de universiteiten.

Maar zonder de juiste wettelijke instrumenten kan internationalisering tot uitwassen leiden. Universiteiten moeten functioneren in een systeem met allerlei prikkels waar zij op worden afgerekend ('marktwerking'), maar hebben weinig middelen om goed te functioneren binnen dat systeem. Zo

Zowel krimpende als groeiende studentenaantallen zijn in dit systeem ontregelend

moet geprojecteerde groei worden 'voorgefinancierd' omdat de euro's pas jaren later volgen, wanneer studenten afstuderen.

Zowel krimpende als groeiende studenten aantallen zijn in dit systeem ontregelend. Bij aanhoudende krimp volgen harde reorganisaties van studies, bij aanhoudende groei heb je altijd te weinig docenten om de groei te kunnen dekken.

Het is voor iedereen duidelijk dat de forse groei van de aanmeldingen vraagt om een numerus fixus. Alleen treft zo'n plafond in het huidige model niet alleen de Engelstalige, maar ook de Nederlandstalige lijnen in onze tweetalige opleidingen. Het gevolg is dan verdringing van Nederlandstalige studenten uit populaire studies. En dat willen we voorkomen.

Wetenschappelijk onderzoek en onderwijs zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ze versterken elkaar. Wetenschappelijk onderzoek verlegt de grenzen van onze kennis. Wetenschappers ontwikkelen nieuwe methoden om dat steeds scherper te doen. Die kennis en methoden worden nationaal en internationaal uitgewisseld met studenten, collega's en samenleving.

Sterker, de overdracht van kennis, methoden, en een bredere wetenschappelijke houding aan studenten vormt het grootste deel van onze taak. Juist op het snijvlak van onderzoek en onderwijs vervult de universiteit die kerntaak. En dat snijvlak is zowel nationaal als internationaal.

Het helpt niet om de discussie rond internationalisering van wetenschap en onderwijs plat te slaan. De keus tussen de twee extremen, ofwel een louter Nederlandstalige opleiding, ofwel overlevering aan grillige internationale groei, is een valse. Nederlandse universiteiten staan internationaal in hoog aanzien, om zowel grensverleggend onderzoek als om de kwaliteit van de opleidingen. Kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk onderzoek versterkt de wetenschappelijke opleiding en vorming van nieuwe generaties, en omgekeerd.

Het gaat uiteindelijk om de balans tussen academische internationalisering en maatschappelijke toegankelijkheid, in omstandigheden wanneer die twee met elkaar schuren. Internationalisering draagt bij aan beter opgeleide alumni, mits we de instroom beheersbaar kunnen houden.

Geef universiteiten middelen om die balans te bewaken; de huidige schieten schromelijk tekort.

PAGINA 28 Numerus fixus is geen oplossing, maar een bedenkelijke vorm van nationalisme.